

Verslag visitatie Elos juniorcertificering havo-vwo

<i>School</i>	Pascal College
<i>Rector</i>	Mw. E.J. Veenker-Aalbers
<i>Adres</i>	Pascalstraat 4 1503 DA Zaandam
<i>Brinnummer</i>	02-VQ-00
<i>Startjaar Elos</i>	HAVO 2016 VWO 2015
<i>Elos-coördinator</i>	Dhr. B. Leurink
<i>Datum visitatie</i>	17 april 2018
<i>Visitatoren</i>	Dhr. A. Nijssen
	Mw. J. Lenders
	Mw. T. Manders
	Dhr. W. Dijkstra
	Dhr. W. Palmen

1. Inleiding

Het Elos-netwerk streeft ernaar leerlingen op te leiden tot wereldburgers die goed zijn voorbereid op de internationale maatschappij. Elos-scholen bieden een krachtige leeromgeving voor internationale oriëntatie, aan de hand waarvan de leerlingen kennis en vaardigheden verwerven om het beste uit zichzelf te kunnen halen. Het Elos-netwerk hanteert een standaard welke de basis vormt voor het certificerings- en kwaliteitszorgtraject. De kwaliteitseisen zijn vastgelegd na inspraak en instemming door vertegenwoordigers (docenten en schoolleiders) van het Elos-netwerk in december 2016. Het netwerk wordt gecoördineerd door Nuffic.

Het Pascal College heeft het certificeringstraject aangevraagd voor een junior certificering voor HAVO en VWO en heeft daartoe een zelfevaluatie en vragenlijst ingevuld, welke zij samen met aanvullende documenten heeft ingediend bij de visitatiecommissie bestaande uit, twee coördinatoren uit het Elos netwerk, een externe specialist in internationalisering van het onderwijs en een ambtelijk secretaris van Nuffic. Deze commissie heeft het Pascal College op 17 april 2018 bezocht om indicatoren genoemd in de standaard te waarderen. Het onderhavige verslag is een weergave van de zelfevaluatie door de school en de waardering van de commissie.

De school wordt met name gewaardeerd middels het toekennen van sterren aan de genoemde indicatoren volgens onderstaande tabel:

Geen ster	De school laat weinig tot geen ontwikkeling zien op dit punt. Dit onderdeel draait niet naar behoren en/of het ligt niet in de rede dat hier snel verbetering zal plaatsvinden.
*	De school laat ontwikkeling zien op dit punt. Om dit onderdeel beter te borgen en te verbeteren zijn nog stappen wenselijk.
**	Dit onderdeel is goed ontwikkeld. Er is nog mogelijkheid tot verbetering of verdere versterking.
***	Dit onderdeel is zeer sterk ontwikkeld en kan gezien worden als 'Good Practice'.

Tijdens de visitatie beslist de commissie over het al dan niet (voorwaardelijk) toekennen van het Elos certificaat op basis van de volgende mogelijke resultaten. De commissie kan van deze richtlijnen afwijken.

- De school heeft een goed Elos-programma en voldoet aan de Elos-standaard. Bij deze positieve beoordeling wordt het certificaat Elos Junior School verleend. De school kan dan ook haar leerlingen een Elos Junior leerlingencertificaat uitreiken. Het schoolcertificaat is 5 jaar geldig, waarna her-visitatie plaatsvindt. (Op alle indicatoren die van toepassing zijn, zijn één of meer sterren behaald. De minimale doelen zijn behaald.)
- De school is goed op weg, heeft al een aantal zaken goed op orde en heeft nog een aantal aandachtspunten waaraan gewerkt moet worden. In dit geval wordt het Elos-certificaat voor een periode van 2 jaar verleend, met een set stevige aanbevelingen. Na deze 2 jaar vindt heroverweging plaats. Bij een positieve beoordeling vindt verdere verlening van het certificaat plaats, dat dan nog 3 jaar geldig is. Bij een negatieve beoordeling wordt het certificaat ingetrokken en zal her-visitatie plaatsvinden op aanvraag van de school. (Op een ruime meerderheid van de indicatoren die van toepassing zijn, zijn één of meer sterren behaald. Nog niet alle minimale doelen zijn behaald.)
- De school heeft eerste aanzetten gedaan tot een succesvol Elos-programma maar heeft nog te weinig resultaat behaald om aan de standaard te voldoen. Bij deze 'negatieve' beoordeling wordt geen certificaat verleend. De school kan een nieuwe aanvraag voor visitatie indienen. (Op meer dan 1/3 van de indicatoren die van toepassing zijn, zijn geen sterren behaald.)

2.1 Beleid

	Zelfevaluatie	Rapportage
Indicator	Aantal sterren (0-3)	Aantal sterren (0-3)
De school heeft een duidelijk beleid en visie op Elos en internationalisering.	3	3
De schoolpraktijk komt overeen met geschetste plannen en beleid in beleidsdocumenten zoals schoolplan, beleidsplan, vakwerkplannen, PTA's, evaluatiecycli etc.	2	3
Er is sprake van vakoverstijgende samenwerkingen tussen docenten op het gebied van internationalisering, de moderne vreemde talen en de EIO-leerlijn.	3	3
De school is actief lid van het Nederlandse Elos-netwerk.	2	2
De school heeft duurzame partnerschappen met meerdere scholen in het buitenland.	2-3	2

Toelichting door school op beleid

De zelfevaluatie betreft vooral leerjaar 1-3 van het vwo en leerjaar 1-2 van havo-internationaal. We hebben gekozen voor een ingroeimodel in de brugklas '15-'16 voor het vwo en '16-'17 voor de havo (voor leerlingen optioneel). We maken werk van de taalcertificaten en ook van doeltaal is voertaal. Onze participatie aan het ELOS-netwerk is er zeker maar rust op te weinig schouders. We vermoeden dat er ten aanzien van duurzame partnerschappen met scholen in het buitenland nog meer mogelijk is. Toch hebben we daar al mooie dingen neer kunnen zetten. Zo werken door onze invalshoek nu twee scholen in Hannover met elkaar samen en werken wij samen met hen aan het thema duurzaamheid. De Rome-reis voor 5 gymnasium heeft niet langer vooral een historisch-klassieke invalshoek: onze leerlingen genieten dit jaar voor het eerst homehospitality bij leerlingen in Napels.

Toelichting door commissie op waardering beleid

In het schoolplan komt internationalisering duidelijk terug. Internationaliseringsplan is een goede afgeleide van het schoolplan. In korte tijd heeft de schoolleiding dit degelijk en goed geformuleerd. Wij hebben veel beleidsplannen gezien en daarmee vergeleken is dit een duidelijk en betrouwbaar verhaal. Daarbij is de 360 graden feedback die jullie verzamelen van docenten, leerlingen en ouders erg sterk.

Tevens is de vakoverstijgende leerlijn heel erg goed en duidelijk zichtbaar. Veel interessante projecten en combinaties van vakken. Docenten lijken ook veel plezier te halen uit de vrijheid die zij hierin krijgen. Duurzaamheid wat betreft de partnerschappen moet nog blijken. De samenwerking met scholen uit Hannover en Napels is nog maar net gestart. Met scholen uit Sevilla en Venetië is een jarenlange duurzame samenwerking opgebouwd.

3. Resultaten en leerproces

Zelfevaluatie school op het gebied van resultaten en leerproces

De leerresultaten van internationaal zijn duidelijk aanwijsbaar. Leerlingen werken in leerjaar 1 en 2 per kwartaal aan een product. Ook is er in leerjaar 1 2 en 3 een leerjaarproduct dat zij vervaardigen. We zijn trots op de wijze waarop het plusdocument van de leerlingen is neergezet (al kan dit zeker nog veel beter).

Internationaal staat in leerjaar 1-3 op het rapport. De beoordeling is volgens het Angelsaksische systeem: een letter A t/m F. Door Product Based Learning is de keuzevrijheid van leerlingen heel groot. Het kader is er, de toepassing of invulling is aan de leerlingen.

3.1 EIO

Algemene EIO-aspecten

	Zelfevaluatie	Rapportage
Indicator	Aantal sterren (0-3)	Aantal sterren (0-3)
De school biedt een gevarieerd programma met internationaal georiënteerde activiteiten op school en in de schoolomgeving aan, zoals bijvoorbeeld gastsprekers, themaprojecten, taaldorp, eTwinning projecten, projectdagen etc.	2	2
De school biedt een samenhangend programma van internationale oriëntatie aan in een meerderheid van de vakken, waarbij onder meer aandacht wordt besteed aan internationale aspecten van het vak, internationale thema's en samenwerking met partnerscholen. Dit programma kent een opbouw in onderwerpen, complexiteit, breedte en diepte en vormt een aantoonbare leerlijn Europese en Internationale Oriëntatie (EIO).	3	3
Leerlingen nemen ten minste éénmaal per leerjaar deel aan een internationaal georiënteerde activiteit.	3	3
Bij studie- en loopbaanoriëntatie wordt aantoonbaar aandacht besteed aan de internationale aspecten van sector- of profielkeuze, studie en loopbaan en aan de mogelijkheden voor studie of werk in het buitenland.	1-2	1
Leerlingen hebben een portfolio waarin zij hun belangrijkste internationale ervaringen en hun ontwikkeling op het gebied van internationale competenties bijhouden.	2-3	2

Toelichting door school op algemene EIO aspecten

Sinds dit schooljaar is er een nieuwe decaan op school werkzaam. Het punt ELOS staat in de opdracht voor de decaan nog op de agenda.

Toelichting door commissie op waardering havo doelen

Junior certificering geldt voor de volledige onderbouw havo. Het Pascal College heeft momenteel Elos ingevoerd tot en met havo 2. De commissie zal daarom in het voorjaar 2019 toetsen of deze specifieke havo doelen zijn behaald. Als deze lijn wordt voortgezet verwachten we wel dat dit volgend jaar akkoord is.

Vwo

Specifieke vwo doelen

	Zelfevaluatie	Rapportage
Indicator	Aantal sterren (0-3)	Aantal sterren (0-3)
De leerlingen hebben aan het einde van klas 3 een niveau van internationale competentie verworven dat ten minste overeenkomt met niveau 3 van alle domeinen van het Common Framework for Europe Competence (CFEC).	2-3	2
Leerlingen worden aangemoedigd competenties uit domein 4 te verwerven.	2	2
Leerlingen nemen in de onderbouw deel aan een (digitaal) samenwerkingsproject met partnerleerlingen in het buitenland, dat leidt tot een gezamenlijk eindproduct.	1-2	2

Toelichting door school op specifieke vwo doelen

Klas 2 vwo heeft met een uitwisseling met Hannover een erg goede aanzet voor een samenwerkingsproject dat gaat leiden tot een gezamenlijk eindproduct. Nu is het nog te veel dat ieder land dit zelf regelt. Het gemeenschappelijke kan veel sterker. Ontwikkelpunt.

Ook hier geldt dat er zeker contacten zijn op uitwisselingsniveau maar dat het gezamenlijk eindproduct nog onvoldoende wordt georganiseerd.

Toelichting door commissie op waardering specifieke vwo doelen

Commissie heeft voldoende ontwikkeling gezien in het toewerken naar de niveaus in het CFEC. Competenties vanuit het CFEC kunnen misschien wat verfijnd worden zodat ze ook voor de leerlingen eenvoudig te begrijpen zijn. Advies om leerlingen meer feedback geven over welke competenties zij hebben verworven.

Samenwerken met partnerscholen is ook goed (vb. project over vooroordelen met Frankrijk en duurzaamheidsproject met Hannover). De commissie beveelt aan om in de gehele leerlijn van competentie-ontwikkeling (CFEC) vormen van samenwerking onder te brengen.

Havo

Specifieke havo doelen

	Zelfevaluatie	Rapportage
Indicator	Aantal sterren (0-3)	Aantal sterren (0-3)
Leerlingen behalen aan het einde van de onderbouw voor twee moderne vreemde talen ten minste een niveau van taalbeheersing dat overeenkomt met niveau A2 van het Europees Referentiekader (ERK).	2	nog niet meetbaar

Toelichting door school op specifieke havo doelen

Nog niet van toepassing

Toelichting door commissie op waardering specifieke havo doelen

Nog niet van toepassing

Vwo

Specifieke vwo doelen

	Zelfevaluatie	Rapportage
Indicator	Aantal sterren (0-3)	Aantal sterren (0-3)
Leerlingen behalen aan het einde van de onderbouw voor twee moderne vreemde talen ten minste een niveau van taalbeheersing dat overeenkomt met niveau A2 van het Europees Referentiekader (ERK).	2	2

Toelichting door school op specifieke vwo doelen

Geen op/aanmerkingen.

Toelichting door commissie op waardering specifieke vwo doelen

Geen op/aanmerkingen.

Denemarken is de eerste geweest die de principes van PBL heeft voorzien van pedagogische en didactische aspecten.

2. *Verder vernemen we graag inspirerende voorbeelden voor in de bovenbouw. Wij hebben Elos drie jaar gelden in de brugklas ingevoerd, en komen volgend jaar aan in 4 vwo. Kan de commissie ons inspireren? Hoe komen we daar tot Product Based Learning?*

Om PBL in de bovenbouw in te zetten adviseert de commissie dit zo te doen dat leerlingen vanuit verschillende gekozen profielen aan één product kunnen werken. Dit voorkomt te veel begeleidingstijd van het onderwijsgevende personeel en maakt inzet en ontwikkeling van de verschillende competenties en disciplines passend bij de individuele leerling, mogelijk.

Er zijn in het MBO en HBO voorbeelden te vinden van PBL (net als van probleem-georiënteerd leren en projectonderwijs) meestal in samenwerking met het bedrijfsleven. Op HBO-niveau heeft de University of Applied Sciences van Oulu (Finland) een vorm van Actieve Didactiek ontwikkeld gebaseerd op de principes van PBL. Studenten werken daarbij vanuit verschillende disciplines met elkaar waarbij een product wordt ontwikkeld. De principes en valkuilen van PBL zijn daar te vinden. De commissie kan desgewenst de school in contact brengen met de docenten en onderzoekers die daar vanuit PBL werken.

3. *Verder wordt het ELOS-concept op beleidsniveau momenteel door twee (afgelopen jaar door drie) schoolleiders neergezet. Wat zijn de voor- en nadelen van een organisatiemodel met een coördinator buiten de schoolleiding?*

Bij een intensieve ontwikkeling van ELOS waarbij tegelijkertijd implementatie plaatsvindt, levert het vooral voordelen op als de coördinatie vanuit de schoolleiding geschiedt. Beslissingen nemen met impact voor de gehele school, extra facilitering voor betrokken docenten, ondersteuning, frequente evaluatie met alle betrokkenen, aanvragen van externe financiën, afstemming met het onderwijsconcept van de gehele school en vertegenwoordiging naar buiten toe, kunnen dan makkelijker worden gerealiseerd. Het risico bij een stevige aansturing vanuit de schoolleiding is dat het te top-down gebeurt. De commissie heeft bewondering dat de schoolleiding erin is geslaagd vele docenten middels een bottom-up benadering te betrekken in Elos.

Nu Elos in de onderbouw stevig is neergezet zal meer nadruk komen te liggen op “ELOS-onderhoud en gerichte bijstellingen”. Sectieleiders, vakdocenten kunnen daarin duidelijke taken krijgen en leiden tot nog meer borging en eigenaarschap van Elos in de gehele school. Dit leidt tot spreiding van taken voor Elos in de onderbouw t.o.v. de situatie op het moment van visiteren.

Een duidelijk aanspreekpunt en eindverantwoordelijkheid voor het beleid van Elos (en TTO) belegd in het MT is aan te bevelen. Zeker ook als doorontwikkeling van Elos in de bovenbouw wordt geambieerd en de school diens internationaliseringsprofiel en -aanbod in de regio wil uitbreiden.

Certificering

Op basis van de zelfevaluatie, onderbouwing en de bevindingen tijdens de visitatie op 17 april 2018 is het Elos junior schoolcertificaat door het Pascal College behaald voor de afdeling VWO. De school is gecertificeerd als Elos school voor de afdeling VWO en mag het Elos leerlingcertificaat uitreiken aan Elos leerlingen aan het einde van de VWO onderbouw. Het certificaat is 5 schooljaren geldig.

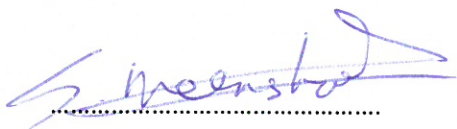
Op basis van de zelfevaluatie, onderbouwing en de bevindingen tijdens de visitatie op 17 april 2018 kan het Elos junior schoolcertificaat voor de afdeling HAVO van het Pascal College nog niet worden toegekend, omdat Elos nog niet tot en met het einde van de onderbouw in praktijk is gebracht. Voor zover de commissie dit nu kan beoordelen is de verwachting dat de klas internationaal van de afdeling HAVO in 2019 gecertificeerd kan worden. Hiertoe dienen de leeropbrengsten EIO en taal voor het einde onderbouw aangetoond te worden. In de eerste helft 2019 volgt een gesprek waarin de leeropbrengsten door de school kunnen worden aangetoond. Het Pascal College kan dan voor de klas internationaal van de afdeling HAVO gecertificeerd worden voor de resterende vier schooljaren.

Ondertekening

Ondergetekenden verklaren de inhoud van dit rapport:

Namens Nuffic:

Voor akkoord:

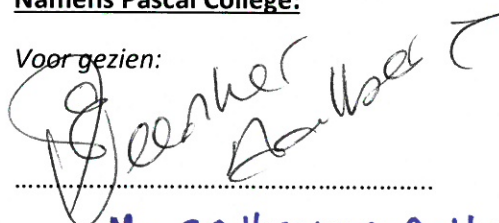
Dhr. S. Meershoek

Manager Dienstverlening PO en VO

Den Haag 29/5/18 (datum)

Namens Pascal College:

Voor gezien:

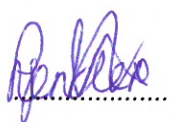

naam Mw. E.J. Veerker-Aalbers, MEL

functie Rector

plaats en datum 31-5-2018

Paraaf ambtelijk secretaris:

Mw. J. Lenders